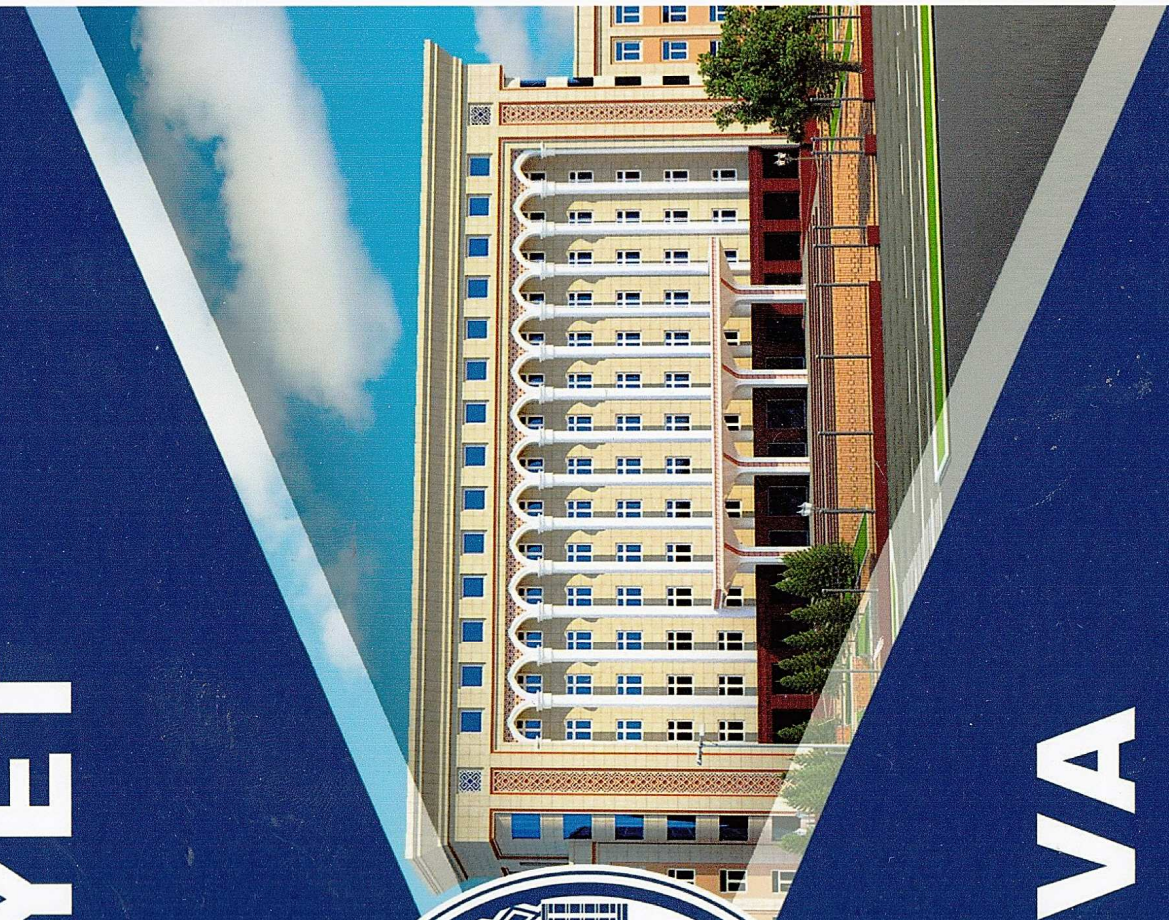

ISSN 2010-720X

ILIM HÁM JÁMIYET

FAN VA JAMIYAT

2019 (№1)

Shólkemlestiriwshi: Ájiniyaz atındaǵı Nókis mámeletlik pedagogikalıq institutu hám jurnal redakciyası jámaátı Shólkemlestiriw komiteti baslıǵı: OTEMURATOV B. – NMPI rektori

Bas redaktor:

ALLAMBERGENOV K. - filologiya ilimleriniń doktori, professor

REDKOLLEGIYA AǴZALARI

f.i.d., prof. **Abdinazimov Sh.** (Nókis)
t.i.d. **Abdullaeva Ya.** (Nókis)
b.i.d., prof. **Allamuratov B.** (Nókis)
p.i.d., prof. **Alewov U.** (Nókis)
f.i.d. **Ayimbetov M.** (Nókis)
akademik **Ayimbetov N.** (Nókis)
akademik **Bazarbaev J.** (Nókis)
f.-m.i.d. **Dawletmuratov B.** (Nókis)
p.i.d., prof. **Eralin Quwandıq** (Turkistan)
p.i.d., prof. **Erkebaeva G.** (Turkistan)
f.i.d., prof. **Estieva M.** (Astana)
akademik **Xamidov X.** (Nókis)
p.i.d., prof. **Xaliyov F.** (Tashkent)
f.-m.i.d., prof. **Ismaylov Q.** (Nókis)
f.i.d., prof. **Jarimbetov Q.** (Nókis)
g.i.d., prof. **Jolibekov B.** (Nókis)
b.i.d., prof. **Jumanov M.** (Nókis)
a/x.i.d. **Jumamuratov A.** (Nókis)
f.-m.i.f.d. (PhD) **Kaxanov P.** (Nókis)
f.-m.i.d. **Kamalov A.** (Nókis)
tex.i.d. **Qayıpbergenov B.** (Nókis)
tex.i.d. **Qayıpbergenov A.** (Nókis)
t.i.d. **Qochanov B.** (Nókis)

f.i.k., prof. **Qochanov Q.** (Nókis)
f.-m.i.d., prof. **Qudaybergenov K.** (Nókis)
f.i.d., prof. **Qulbek Ergobek** (Turkistan)
f.i.d., prof. **Quramboev K.** (Nókis)
t.i.d., prof. **Qudirniyazov M.** (Nókis)
f.i.d., prof. **Mamedov A.** (Ashxabad)
f.i.d., prof. **Mamedov N.** (Baku)
t.i.d. **Mambetullaev M.** (Nókis)
b.i.d. **Mambetullaeva S.** (Nókis)
b.i.d., prof. **Matchanov A.** (Nókis)
f.-m.i.k., doc. **Otemuratov B.** (Nókis)
p.i.k., doc. **Pazlov A.** (Nókis)
tex.i.d. **Reymov A.** (Nókis)
p.i.d., prof. **Ruziev E.** (Urgench)
t.i.d. **Saribaev M.** (Nókis)
f.i.d., prof. **Suyunova N.** (Cherkas)
f.i.d., prof. **Sherbak S.** (S.Peterburg)
tex.i.d. **Tagaev M.** (Nókis)
g.i.d. **Turdimambetov I.** (Nókis)
g.i.d. **Umarov E.** (Nókis)
f.-m.i.d., prof. **Utewitiev N.** (Nókis)
p.i.d., doc. **Utebaev T.** (Nókis)
f.-m.i.d. **Yavidov B.** (Nókis)
p.i.d., prof. **Yuldashev Q.** (Gulistan)

Juwaplı redaktorlar:
f.i.k., docent. **E.Xojaniyazov** - ózbek tili boyınsha
docent **R.Rzaeva** - rus hám inglis tilleri boyınsha
A.Qosbergenova - qaraqalpaq tili boyınsha

D.Dogarova - juwaplı xatker
Z.Xodjekeeva - korrektor
N.Allamuratova - operator

Jurnal 1992-jıldan «Qaraqalpaqstan muǵallımı» atamasında shıǵarılǵı baslaǵan. 2004-jıldı «Ilm hám jámiyet» atamasına ózgertilip, 01-022-sanlı guwalıq penen Qaraqalpaqstan Respublikası Baspasóz hám xabar agentligi tárepinen dizimge alınǵan.
2007-jılı 14-fevralda Qaraqalpaqstan Respublikası Baspasóz hám xabar agentligi tárepinen qayta dizimge alınıp, 01-043-sanlı guwalıq berilgen.

«Ilm hám jámiyet» jurnalı Ózbekstan Respublikası Joqarı Attestaciya Komissiyası kollegiyasınıń 2013-jıl 30-dekabrdegi 201/3-sanlı qararı menen filologiya, pedagogika, psixologiya pánleri boyınsha ilm doktori dárejesin alıw ushin maqalalar járiyalanıwı tiyis bolǵan ilimiy basılımlar dizimine kirgizilgen edi.
Ózbekstan Respublikası JAK ekspert qararı tiykarında 2019-jıl yanvar ayınan baslap bul dizim tómeinde atı atalǵan pánler menen tolıqtırıldı:
- **01.00.00** – fizika-matematika ilimleri;
- **03.00.00.** – biologiya ilimleri;
- **05.00.00.** – texnika ilimleri;
- **07.00.00.** – tariyx ilimleri;
- **11.00.00.** – geografiya ilimleri.

9. Paxratdinov A. Qaraqalpaq xalıq dástanı «Sháryar». Alǵı sóz. / Sháryar. Qaraqalpaq xalıq dástanı (Qulamet jıraw variantı). - Nókis: QQMB, 1959.; I. Yusupov. «Sharyar»dın russha awdarmasına alǵı sóz. (V krayu starinnıx skazaniy) / «Skazanie o «Sharyar» v perelejenii S. Sevetisova, Moskva, 1971.; Sharyar. Oteniyaz jıraw variantı (jazır alǵan Q. Maqsetov) hám Qulamet jıraw variantı (jazır alǵan A. Shamuratov). Tekstlerdi baspaǵa tayatlap, alǵı sózler meuen jırawlar haqqındaǵı maǵlıwmatlardı jazǵan hám sózlik dúzgen Q. Maqsetov. Qaraqalpaq folklorı. 20 tomıq, XIII tom. «Sháryar». Qaraqalpaq xalıq dástanı. -Nókis: «Qaraqalpaqstan», 1984.

10. Pashshieva G.M. Xalıq dostonları qıyosiy urganish usulları. Ushbiy qollamma. -Nókis: 2015.

11. Săgıtov I.T. Qaraqalpaq xalıqını qaharmanlıq eposı. -Nókis: 1986.

12. Shaxıtor. Qaraqalpaq xalıq dostonı. Qaraqalpaqshalǵan Muxamad Ali. Alǵı sózin jazǵan I. Yusupov. -Toshkent: «G. Gulom», 1977.

REZYUME
Maqolada boshqa xalqlarda bo'lmagan qoraqalpoq xalqining milliy dostoni «Shariyar» dostonining urganilish darajasi haqida fikr bildirilgan. Doktrant qoraqalpoq fol'klorida ushbu masala bo'yicha aytilgan fikrlarni kiyoslagan holda dostonning janru xususiyatlari bo'yicha jitmoy-maishiy doston emasligini dalillab, uni miflik-ertak shaklidagi asar, degan xulosaga kelgan.

РЕЗЮМЕ
В статье освещаются степен изученности каракалпакского народного эпоса «Шарьяр», которому нет аналога у других народов. Автор статьи сопоставляет мнения по данному вопросу в каракалпакской фольклористике и приходит к заключению, что данный эпос не является социально-бытовым эпосом, а представляет собой мифологическое-сказочное произведение т.е. по жанровым признакам является сказочным-мифическим эпосом.

SUMMARY
The article deals with the genre peculiarities of the Karakalpak folklore epos «Shariyar», the other peoples don't have the analogy to it. The author of the article compares different points of view on this issue in Karakalpak folklore and comes to the conclusion that this epos is neither social-realistic, nor a work with an external plot, but it is a mythologic-fairy tale epos.

ШЕЪРИЯТДА ТАСВИР ВА ТАСАВВУР УЙГУНЛИГИ

С.Матякулов – филология фанлари номзоди, доцент

Ажнийёз номидagi Нукус давлат педагогика институтини

Таянч сўзлар: индивидуаллик, бадний ифода, образлилик, бадний тафаккур, фалсафий талкин.

Ключевые слова: индивидуальность, художественная интерпретация, образность, художественная идея, философское толкование.

Key words: individuality, literary interpretation, literary idea, imagery, philosophic interpretation.

Шеърият кўнгил ва рух орасидаги илохий алоқани қайта тиклайди. Кечинма ва туйғунинг ижтимоий-фалсафий моҳияти таҳлил жараёнида муайян моҳият касб этади. Сўзнинг ички моҳиятини эса талқинга мойиллик белгилайди. Назмининг таянч нуқтасини муҳокама таъминласа, унинг маъзини монолошган онгнинг диалогик кўриниши тайин этиб, унда англаangan хақиқатнинг англаманган моҳияти устувордек кўринади.

Адабиётшунос олим Д.Қуронов таъбири билан айтганда «Шеър насрий асардан кўра кучлироқ эстетик таъсир этиб, ўзига хос завқ бера олиши билан ажрალიб туради. Албатта, шеърнинг бу сифати унда хис-туйғунинг мос ритм, мусиқий оҳангда ифодаланishi билан ҳам боғлиқ. Бирок, шеърнинг таъсир кучи биргина оҳангдорлик билан таъминланмади. Шеър хис-туйғу ифодаси экан, унинг таъсири кўп жиҳатдан шу образ асосида амалга ошиб, образда шоир ўз хис-туйғуларини тавсифлаб ёки худди мусаввирдай тасвирлаб ифодалаш мумкин» [5:173].

Лирикада тушунча моҳияти хамиша мавҳумликлан озиқланади. Ушбу мураккаблик даражасини айнан туйғу ва онг ўртасида алоқа узвийлиги тайин этади. Унда ижодкор томондан эстетик объекта юклатилган гоёнинг кўпқирралилиги етагчи мавке касб этади. Энг муҳими, бадний муносабат теранлиги онг микёслари ўзига хослигини таъминлайди. Тасвир ҳамда тасаввур таҳлили эса хаётий қамров ва бадний идрок орасидаги рақобат майдонини шакллантиради.

Саҳобалар деди: – Қанийди зугум,

Қандай ғам бағрингиз тигламоқдалир?

Расул жавоб келди: – Бир осий шу зум,

Қабрида қон қакшаб йиғламоқдалир [3:208].

А.Ориповнинг «Ҳикмет садолари» туркумига кирган адабий талқинда ўзаро мулоқот дний-маърифий моҳияти гавдалантиради. Саҳобаларнинг саволига Расули алайҳиссалом жавоби муаммога ойдинлик киритади. Пайғамбаримизнинг оддий банд ҳолатидан ғуссага чўмиши хаётий асосларга эга. Қабр бошида у инсоннинг бир кун тулрокка айланishiни ёдга олади. Гарчанд, қаҳрамон мазкур хақиқатдан хабардор бўлса-да, титрокка тушади. Бу титрок бани башар

қисматидан безовта кўнгил титроқларини ифодалаётир. «Қабрида қон қакшаб йиғлаётган» осий банданин тақдир Парвардигор элчисини ғамга ботиради. Шеърда оний лаҳзадаги рухий ҳолат тасвирланади. Муаллиф тасвир ва таҳлил тезкор ўрин алмашинувларини эстетик талқин марказига чикаради ҳамда нозик ижтимоий-фалсафий умумлашма яратади.

«Абдулла Орипов поэтик тишларни шоирона тавсифлар воситасида гавдалантиради. Тилларнинг ха-рактерли белгиларини улар намозн булалганин хаётий ситуацияларда очади. Лекин бу ситуацияларни ниҳоятда ихчам тасвирлайди. Бундай тишлар яратишга бўлган интилиш Абдулла Орипов шеърятидаги кўдратли дидактик йўналишдан тугулади, пайдо бўлади. Шеърлар ёркин маънавий хулосалар билан якунланади. Шоир очикдан-очик тарбия билан шуғуланади. Шеърят тарбия билан ҳам жиддий ва қатъий шуғулланиши керак, деб ишонлади» [4:27] – дея мулоҳаза юритади, адабиётшунос олим И.Ғафуров.

Шоир лирикасининг ўзига хослиги хамиша инсон феномени психологик кирраларини тадқиқ қилинша мойиллик билан ўлчанади. Бу ўлчам талқин теранлашуви – поэтик тип шаклланишига замин ҳозирлайди. Кутилмаган ва ғоятда фавақулда фалса-фий мушоҳадалар янғидан-янги мангикий фикрларни юзага чикаради. Характер бадний тадржини ҳам маънавий, ҳам маърифий жиҳатдан ўзгарттиришга интилиш шоир бадний изланишлари маъзини белги-лайди. Унда шоир образи ва лирик қаҳрамон тэмсоли ўзаро қоришиб кетади. Мукаммал онг, тушунча ҳамда психикани тасвир йўсинига сингдириш, бадний ха-рактер хаётий-мангикий асосларини кучайтириш, моҳият ифода хусусиятларини топишга уриниш шоир шеъряти йўналишини белгилаб беради.

Дедилар: – У-эди ноdiri даврон,

Тафаккур касрига бўлолган зина.

Дедилар: – Бир келди бундайин инсон

Кетди унинг билан тенгсиз хазина [3:208].

Шеърнинг лавахла диалоглашган онг тамомла ўзга-ча йўсинда намойиш этилади. «Дедилар» ибораси ёрдамда шоир нутқ муаллифини яширади. Шеърнинг давомидаги «Накалар шафқатсиз хақиқат» мисралари моҳиятан «хазинанинги жойи чиндан ер остие» эканли-

ғини поэтик тасдиқлайди. Олимнинг туپрокка қўйилиши аслида улкан йўқотиш! Бинобарин, у ўзи билан беқийс маънавий-маърифий бойликни олиб кетади. Шогирдлар алами худди шу нутқдан ибтидо олади. Гарчанд-«азирок дўст йўқдир Узидан ортик», «бондага сўғиниш гуноҳ муқаррар» бўлса-да, буюк инсон хотираси қалбларни ларзага солади.

Шеърятда нутқий ифода шакллари бир-бири билан тингиз муносабатга киришади. Ваҳоланки, унда бадий шартлилик етакчи ўринга кўтариллади. Лирик талқинда туйғу ҳамда идрок мутаносиблигини таъкидлаш оқсак, масала моҳияти янада ойдинлашади. Ибтидодаш жоизки, назмда бадий нутқ тадрижи мураккаб жараён сифатида намоён бўлади, унда ўтиш шакллари (монологлашган диалог – диалоглашган монолог) хилма-хиллиги кузатилади. Адабий тахлил ва эстетик идрокда мужассам эркинлик даражаси гоҳ нутқий ифода бошқарувини етакчи ўринга кўтарса, гоҳ риторик оҳангдошликни диққат марказига чиқаради.

Дил деди: – парчалаб-парчалаб ўйдим,
 Неки бўлган бўлса такдирга йўйдим.

Оташга келибман ёзуғим билан:

«Мен унинг соғинчин, шу заҳот туйдим».

Дил деди: – Кетурман, кетмагим осон,

Жон деди: – Гар кетсанг, кузатувчи ой... [1:39]

Мазкур шеър адабий талқинида дил ва жон муқоти фалсафий мушоҳадани мустаҳкамлашга хизмат қилади. Аниқроғи, монологик нутқнинг субъектив шакли ижодий мантиқни ҳаётий мезонлардан узоқлаштиради. Драматизм ва психологизм жиғаларидан сизиб чиқадиган туйғуда эътиқод асосий масалага кўтариллади. Тафсилотдан кўра унинг моҳиятига ишора мулоҳазани алоҳида бўлақларга ажратади. Дил қисматига юксалиш ёзилган, шу боисдан у ҳамisha қамолотга интилади. Сухбат маънавий меърожга эришиш осон кечмаслигини таъкидлайди. Фақат ва фақат соғлом маслақ одамзодни ҳақ йўлга бошлайди.

Аён бўладики, ботиний зиддият характер табиатини белгилайди, ўз навбатида маънавий-ахло-

Адабиётлар

1. Абдували Қутбиддин. Бор. –Т.: 2011, 39-б.

2. Жамол Камол. Менинг увюк шеърларим-менинг дилларам (туркум) // XX аср ўзбек шеърятини антологияси. –Т.: «Ўзбекистон миллий энциклопедияси» Давлат илмий нашриёти, 2007, 151-б.

3. Орипов А. Танланган асарлар. –Т.: «Ғ.Ғулом», 2001, 208-б.

4. Ғафуров И. Шеърят – изланиш десмак. –Т.: «Ғ.Ғулом», 1984, 27-б.

5. Қуроноов Д. Шеърятда геометрик изланишлар. // Шарқ юлдузи. 2011. №3.

Мақолада ўзбек шеърятинида инсон маънавий оламнинг бадий ифодаси масаласи тадқиқ этилади. Ижодкор бадий маҳорати хусусида атрофда мулоҳазалар билдирилади. Мавзу А.Орипов, Ж.Камал шеърлари мисолида ўрганилиб, назарий ва бадий тақлид натижалари умумлаштирилган.

В статье рассматривается проблема духовного мира и художественного описания в узбекской поэзии. Приводятся различные дискуссии о мастерстве автора на основе анализа примеров из произведений А.Арипова и Ж.Камала.

The article deals with the issues of spiritual world and artistic description in the Uzbek poetry. There are given different points of view about authors' skill on the basis of the analysis of the examples from the works of A.Aripov and J.Kamal.

ПОЭЗИЯДА ИНСАНҲИЙЛИККА НЭЗЕР (Г.НУРЛЕПЕСОВА ДӨРЕТИУШИЛИГИ МЫСАЛЫДА)

Г.У.Оразбаева – талаба

Эжинияз атындагы Невкис мамлекетлик педагогикалык институты

Таянч сўзлар: поэзия, тематика, инсонийлик, дўстлик ва хаккониликнинг поэзияда акс эттирилиши.

Ключевые слова: поэзия, тематика, человечество, дружба и истина в стихотворениях, творчество.

Key words: poetry, themes, humanity, friendship and truth in the poems, creation.

Ғарезсизлик дўйриндеги қарақалмақ ҳаял-қызлар поэзиясында өзини тирейли орнына ийе, өткнр келе-минен дөреген қосықлары менен кўнлдерден орын алған шайыра Гүлнара Нурлепесованын дөретушнлиги хер тәрелпеме үйреннлнүүн тийис. Себеби, онын шығармаларында халкымыздың өткен тарихы, бүгнннн хем ертегнн келешегн хаккындагы ойлар бүгннн күн

оқушыларының талгамына ылайық жазылган. Сондай-ак, өз оқушысын ерксиз камтып алаутын турнн темадагы қосықлар онын поэзиясының қунылыгын көрсетедн. Ғарезсизлик жылларындагы ҳаял-қызлар поэзиясындагы унамык өзгернслерднн бнрн, яғнннн тематиканын кеңейтүүн Г.Нурлепесованын қосықларында да өз кернннсын табады. Онда дөстүрнн

кий фазилат ва иллатлар бадий чамбарчаслик қонуниятнн муқаррар ҳодисага айлангнрады. Аслида ичлнллик ва яхлнллик бнр-бнрннн тўлднрувчн тушунчалар, уннг пойдеворннн ички қарама-каршнлнклар белгнлайды. Ҳаёт ва ижод таомнллари алоқадорлнги айнан ижтнмнмнй-фалсафнй ҳамда маънавий каднрнйялар мезонн узлуқснзлннгга туташады.

– Тақдир, мени нега инсон яратдинг,
 Қўқсимда шодлиғу ғамдан юз нишон.

– Мен сенга қалб ила шуур бахш этдим,

Билгин деб хирс нима, нимадир хайвон.

– Тақдир, нега мени меҳмон яратдинг,

Ярқ этган чакндек кетгум бегумон.

– Мен сенга ўлчовли умр бахш этдим,

Билгин деб ишқ нима, нимадир инсон... [2:151]

Жамол Камол қаламига мансуб ушбу сатрларда инсон тақдир билан мунозарага киришади. Одамзод қисмати азал-азалдан мураккаб кечган. Унда шодлик ва қайғу ёнма-ён юради. «Қалб ва шуур» Оллох Таоло томонидан бандга бахш этилган олий неъматлар! Берилётган саволлар қанчалик кескин бўлса, олинётган жавоблар ҳам шунчалик залворли ва оғир. Қарама-карши моҳият касб этилган тушунчалар ас-лида тнриклик мазмунннн белгнлайствр. Шеърда лирик қахрамон ҳаётнн злднлглар тўғрнсында ўйга толаркан, «нега мени меҳмон яратдинг» – дея муурожаат қнлады. «Ўлчовли умр» - «нншқннн англаш»дан иборат. Муаллнф диалог замирига риторик муносабатнн усталн билан сннгднрншга муваффақ бўлади.

Мулоқот жараёни ифода ва баён ўзаро мутаноснблашувиға олинб келады. Унда бадннй сўз қонуниятнн ҳамда ҳаётнн мезонлар бнрлашады. Зеро, айнан адабнй композиционнн юзага келтирнвчн иккн устуи – услуб ва маъно тннгнзлнги ҳам муносабатлн нутқдан вужудга келады. Қўринаднкн, шеърятдагы диалогларда ўзаро алоқада нозик кузатиш ҳамда жонлн мушоҳада имконнйятларн ортнб, ихчам шакл ҳоснл бўлади. Бу ҳолат, бнрннчндан, рухннй кечннма теранлнгннн таъмннласа, иккнннчндан, тасвир ва ифода уйғунлннгига замин ҳознрнлайды.

РЕЗЮМЕ
 Мақолада ўзбек шеърятини бадий ифодаси масаласи тадқиқ этилади. Ижодкор бадий маҳорати хусусида атрофда мулоҳазалар билдирилади. Мавзу А.Орипов, Ж.Камал шеърлари мисолида ўрганилиб, назарий ва бадий тақлид натижалари умумлаштирилган.

В статье рассматривается проблема духовного мира и художественного описания в узбекской поэзии. Приводятся различные дискуссии о мастерстве автора на основе анализа примеров из произведений А.Арипова и Ж.Камала.

The article deals with the issues of spiritual world and artistic description in the Uzbek poetry. There are given different points of view about authors' skill on the basis of the analysis of the examples from the works of A.Aripov and J.Kamal.

MAZMUNI
BAS MAQALA

Отмуратов Б. Жоқары мағлұматлы педагог кадрларды тағрылау – елмиаз райжаданыўының тийкары	3
Алламбергенов К. «Илим хэм жәмийет»: Машкалалар хэм уазыпалар, ямаса халық аралық басылымлар стандартлары держесине карай бир адым	5
TABIIYU HAM TEXNIKALIQ ILMLER	
Атамуратов Р., Оразбаева А. Карақалпақстан аймағында өсиўши жуўсан – artemisia өсимлиги	7
JAMIYETLIK HAM EKONOMIKALIQ ILMLER	
Milliy ideya. Ruwqulıq tuqarlari	
Алланазарова Б. Инсан кедирі – уллы кедиріят	9
Джамилова Г. Ақылдың адам турмысындағы әхмийети	10
Матиев Т. Комил инсон – фукаролик жамийтининг бош мақсади	11
Huqulqanuw	
Исмаилова З. Уголовно-криминалогическе аспекты организованной преступности	16
Ekonomika	
Хожалетесов П.З., Зинатдинов Б.П. Мәмлекетимизде макро экономикалық тураклылық хэм инновациялық өсиў тенденциялары	18
TIL BILIMI HAM ADEBIYATTA NIW	
Til bilimi	
Ишаев Ж. Араб тили хақында ульўма мағлұмат	20
Ишаев Ж. Араб тилин үйретіў, үйреніўдин әхмийетли мәселелери	21
Хужанизов Э. Стилевые особенности определений в функциональных стилях узбекского литературного языка	23
Қағибаева Г.Е., Sadikova R.S. Ajlıyaz shıgarmalarında üy buyurları atamalarıni qollanılıwı	26
Қырбаева Г.К., Ажимуратова Г.М. Инглиз ва қоракалпоқ тилларидаги тарихий топонимларнинг лингвомаданий хусусиятлари	27
Кощанов К.М. О творческом использовании заимствованной лексики в обучении русскому языку	29
Қунназарова Ш.М. Карақалпақ той мәрсими хэм оған байланыслы дәстүрлердин еркек тилинде сөўленеўи	30
Пирниязова А.К. Поэзиялық шығармаларда фразеологизмлердин қолланылуы (И.Юсуфов шығармалары мысалыда)	32
Sa'dullayeva O., Kim N. Koreys tili lingvomanatyatida "Hasad" hissy konsepti	34
Байатдинова С. Карақалпақ халық қосықларының сюжетлик өзгешелиги	36
Қураббеева Г. Ұзбек ва қоракалпоқ адабий алоқаларыда Миртемир ижодининг воспитатилик роли	38
Кенесбаева Sh.K. Qaraqarpaq xalıq dástanı «Shatıyaz»: jumalıwı, basır shıgaralıwı ham izertleniwlini awtırm maseleleri	40
Матякунов С. Шьэрияда тасвир ва тасавуф уғуңлиги	44
Оразбаева Г.У. Поэзияда инсаныйлықка назер (Г.Нуралеева деретиўшинги мысалыда)	45
Сапаева Ф. "Махтумқулинома" – юксак идрок ва тафаккур махсули	47
PEDAGOGIKA, METODIKA, PEDTEKNOLOGIYA	
Pedagogika teoriyasi ham tarixi	
Бобожонов Ф.К. Педагогик имижни шақлантурувчи омиллар	49
Гулямова М.Х. Интератив таълимнинг замонавий тенденциялари	51
Қучқорова Н.М. Бўлажак мутахассисларнинг иктисодий – маданиятини ривожлантурушининг педагогик шарт – шариотлари	52
Пирниязов И.К. Педагогикалық искерликте жетилистирувдин заманагей талаплари	54
Сайтбекова С., Уснатдинова Н. Телімде инновациянын хэм интерациянын әхмийети	56
Таппулатов М. XX асп бошларида Узбекистонда миллий мусликий тафаккур тараккиети унинг замонавий тадрижи контекстида	57
Юсунова Г. Таълим тизимини янглишга бўлган әхтижеж ва талаплар	59
Tahim-tarbiya metodikasi	
Абдиназимов Ш., Тоирова Г. Она тили дарсларида инновацион технологиялардан фойдаланишининг самарадорлиги	60
Abdikarimova E. Texnologik loyihalash – musiqa mashg'ulotlarida samarali ta'lim	61
Араңева Б.А., Норматова Г. Мактабгача таълим муассасалари тарбияланувчиларига инглиз тилини ўргатишда ўйшларининг роли	63
Jabaybergenova A. Talabalardıń matematikalıq analiz kursın dıyreniwdegi ózbetinshe jumısı	65
Jumamatgatova S.S. Imloni o'rganish metodikasini takomillashirish masalalari	68
Qudratov I. Milliy musiqliq merosni o'rganishni uzluksizlik va uzvuliy tamoyili asosida tashkil etish: muallimlar va ushmlar	70
Мухаммедиева Д.Т., Сапаров А.Д., Зиядуллаев Д.Ш., Джолдасбаева А.Б. Дарс жавалини тузиш тизимининг математик модели	71
Норбошова М., Исмомлова И. Мактабгача ёшдаги болалар тарбиясида Алишер Навоийнинг ахлокий қарашларининг ахамияти	75
Odirov A. Dars jarayonida o'yin metodlari orqali dars samaradorligini oshirish	77
Рзаева Р.К., Jipenbaeva A. Techniques of teaching phraseological units	78
Тайлақов Н., Жамолов А. Бўлажак кичик тибиий хошимларнинг яхтисослашган фаолиятада ахборот тизимдан фойдаланиш инкониятлари	80
Tilayova M. O'qish darslarida o'quvchilarni ifodalı o'rganish yo'llari va vositalari	82
Tugulov F.Q. Kasbiy tayyorgarlik darajasini shakllantiruvchi muhim mavzularni o'qitish metodikasi	84
Utemisov A.O., Utebaev T.T. Talabalar o'rtasida milliy xalq harakatlari o'yinlar estetik asoslarini idrok etish qobiliyatlarini shakllantirish	87
Уразимова Т.В. Мектепке шекемги жастагы балаларды көркем-өнер деретпелери мысалында эстетикалык тарбиялау	89
Ярматов Р.Б. Бўлажак тарих ўқитувчиларыда ижодий фикрлашни ривожлантурушининг асосий компонентлари	91
Yavidov B.Ya., Orzajonova M.R. Tarixiy-moliyaviy tamizlarni namoyish etish orqali fizika mashg'ulotlar samaradorligini oshirish	92
PSIXOLOGIYA	
Ибрагимова Р.Ж. Қоракалпоқ оялларидати ақралышларининг ижтимоий психологик сабабарини ўрганишининг ахамияти	96
Қалибергенова Д.У. Инглиз тилини ўрганишда психологик ёндашувининг ахамияти	99
Утебергенов М.А. Критерий готовности к браку	100
Утебергенов М.А. Социально-психологические особенности и динамика удовлетворенности браком у мужчин и женщин в карақалпақской семье	102
JANA KITAPLAR	
Pikörler. Usmslar	
Алламбергенов К. Аллаамбергенов Е. Карақалпақ тилинде жарық көрген биринши "Педагогика теориясы" сабақлығы	105
Даўкеева А.О. Талабалар ушыне ойыбаха саўта	106
USTAZLAR SHEJRESI	
Жумашева Г.Х., Отениязова Ж. Қашинтейли инсан, зберлес устез - алым сий	107
Нурханов Ю.Е. Халық педагогикасы машкалаларын сөз еткен алым издениселери	108
JURNAL JANALIQLARI	
«Илим хэм жәмийет»: журналына ылимий макалалар қабыл ету тәртиби	110